

KARTA KURSU

kierunek: filologia polska
studia II stopnia

Nazwa	Dramat polski po 1939 roku w kontekstach kulturowych
Nazwa w j. ang.	Polish drama after 1939 year in various cultural contexts

Kod		Punktacja ECTS*	2 zaliczenie z oceną
-----	--	-----------------	----------------------------

Koordinator	dr hab. Krystyna Latawiec	Zespół dydaktyczny Katedra Literatury Polskiej XX wieku
-------------	---------------------------	---

Opis kursu (cele kształcenia)

Zapoznanie słuchaczy z najważniejszymi tekstami polskiej literatury dramatycznej powstałej po 1939 roku z uwzględnieniem kontekstów: filozoficznego (egzystencjalizm), tradycji romantycznej, uwarunkowań politycznych (literatura krajowa i emigracyjna). Interpretacja przemian w zakresie formy dramatycznej (struktury zwarte, kolażowe, postdramatyczne). Wyodrębnienie i nazwanie strategii artystycznych i ideowych stosowanych przez dramatopisarzy. Omówienie wybranych realizacji sztuk teatralnych.

Warunki wstępne

Wiedza	Podstawowa z zakresu kultury literackiej i teatralnej
Umiejętności	Rozpoznawanie struktur fabularnych, problematyzowanie treści utworu, analiza tekstu pod kątem jego scenicznej realizacji
Kursy	-----

Efekty kształcenia

Wiedza	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
--------	-----------------------------	-------------------------------------

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład merytoryczny wprowadzający w problematykę i estetykę polskiego dramtopisarstwa po 1939 (w ujęciu historycznoliterackim). Zajęcia audytorijne wokół wyodrębnionych tematów z materiałem egzemplifikacyjnym – wybranymi utworami bądź ich fragmentami w formie słownej, audio, wideo. Omówienie i ocena różnych realizacji artystycznych sztuk. Refleksja nad kryteriami wartościowania dzieła. Opis cech formalnych dramatu (przedstawienia) z zastosowaniem pojęć z zakresu poetyki i estetyki sztuk wizualnych.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								X	X	X			
W02						X		X	X	X			
W03						X		X	X	X			
U01								X	X	X			
U02						X		X	X	X			
U03						X		X	X				
K01							X						
K02							X	X	X	X			
K03							X						

Kryteria oceny	Aktywność na zajęciach, sprawność komunikacyjna referatów i prezentacji, umiejętność pracy w grupie, oryginalność formułowanych argumentów i wniosków, udział w dyskusji na prawach uczestnika bądź moderatora. Kolokwium (ustne lub pisemne) na podstawie 14 wybranych utworów dramatycznych z literatury podstawowej i uzupełniającej oraz treści merytorycznych przekazanych na wykładzie.
----------------	---

Uwagi	Zajęcia łączą elementy teorii dramatu nowoczesnego z praktyczną interpretacją tekstów kultury (literackiej i teatralnej). Systematyzują wiedzę historycznoliteracką. Rozwijają umiejętność analitycznego opracowania tematu, jak też syntetyzowania poznanych treści w większe całości problemowe.
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Zarys historii dramatu i teatru po 1939 roku: teatr w czasach okupacji, powojenne wymagania ideologiczne wobec kultury, otwarcie na prądy zachodnioeuropejskie po 1956 roku, nawiązania do romantyzmu w latach 70., opór wobec komunizmu w dekadzie lat 80. XX wieku, zmiany w problematyce i estetyce dramatu (teatru) po 1989.

Przemiany formy dramatycznej: formy zwarte, kolażowe, fragmentaryczne, poetyka nowego realizmu; kategoria dobrego smaku a sztuki „niesmaczne”; różnicowanie stylistyczne utworów, odniesienie ich konwencji do tradycji literackiej (teatralnej) i do kierunków awangardowych.

Dramat a media: wpływ nowych mediów na kompozycję i styl dramatu.

Konteksty kulturowe: mechanizmy dominacji i polityki, filozofia egzystencji, tradycja romantyczna, powojenna historia Polski, przemiany społeczne i obyczajowe po 1989 roku.

Współczesne teorie: teatr postdramatyczny, badania gender, performatyka, dramatologia. Psychologia społeczna jako jeden z istotnych kontekstów sztuki dramatycznej.

Wykaz literatury podstawowej

Teksty

Gombrowicz Witold, *Ślub*, w: tegoż, *Dramaty*, Kraków 1988 lub w: *Antologia dramatu polskiego 1945-2005*, t. I, wybór i oprac. J. Kłossowicz, Warszawa 2007.

Głowacki Janusz, *Kopciuch*, w: tegoż, *Ścieki, skrzeki, karaluchy. Utwory prawie wszystkie*, Warszawa 1996; w: tegoż, *5 ½. Dramaty*, Warszawa 2007.

Ireduński Ireneusz, *Żegnaj Judaszu, Kreacja*, w: tegoż, *Dziewięć wieczorów teatralnych*, Kraków 1886.

Mrozek Sławomir, *Policja*, w: tegoż, *Utwory sceniczne*, t. I, Kraków 1973; w: tegoż, *Dzieła zebrane, t. XII, Teatr 6*, Warszawa 1998; *Pieszko*, w: tegoż, *Dzieła zebrane, t. IV, Teatr 2*, Warszawa 1996.

Różewicz Tadeusz, *Pułapka w: tegoż, Teatr*, t. II, Kraków 1988 i nast.

Różewicz Tadeusz, *Kartoteka. Kartoteka rozrzucona*, wstęp Z. Majchrowski, Kraków 1997.

Tomczyk Wojciech, *Norymberga*, „Dialog” 2005, nr 6; w: *Antologia dramatu polskiego 1945-2005*, t. II, wybór i oprac. J. Kłossowicz, Warszawa 2007.

Trzebiński Andrzej, *Aby podnieść różę*, w: tegoż, *Aby podnieść różę. Szkice literackie i dramat*, oprac. M. Urbanowski, Warszawa 1999; w: *Antologia dramatu polskiego 1945-2005*, t. I, wybór J. Kłossowicz, Warszawa 2007.

Villqist Ingmar, *Bez tytułu*, w: *Pokolenie porno i inne niesmaczne utwory teatralne*, wybór R. Pawłowski, Kraków 2003.

Walczak Michał, *Podróż do wnętrza pokoju lub Piaskownica*, w: tegoż, *Podróż do wnętrza pokoju*, t. I-II, Kraków 2009.

Opracowania

Dramat polski. Interpretacje, cz. II, pod red. J. Ciechowicza i Z. Majchrowskiego, postłowie D. Ratajczakowej, Gdańsk 2001.

Kosiński Dariusz, *Słownik teatru*, Kraków 2009.

Pavis Patrice, *Słownik terminów teatralnych*, wstęp A. Ubersfeld, przeł. i oprac. S. Świontek, Wrocław 2002.

Słownik dramatu nowoczesnego i najnowszego, red. Sarrazac Jean-Pierre, przeł. M. Borowski, M. Sugiera, Kraków 2007.

Wykaz literatury uzupełniającej

Teksty

Amejko Lidia, *Farrago*, „Dialog” 1997, nr 9.

Antologia nowego dramatu polskiego, red. A. Tuszyńska, Warszawa 2006.

Antologia dramatu polskiego 1945-2005, t. I-II, wybór i oprac. J. Kłossowicz, Warszawa 2007.

Bizio Krzysztof, *Porozmawiajmy o życiu i śmierci*, „Dialog” 2000, nr 12.
 Bryll Ernest, *Rzecz listopadowa*, Warszawa 1968.
 Demirski Paweł, *Wałęsa. Historia wesoła, a ogromnie przez to smutna*, Kraków 2005.
Echa, repliki, fantazmaty. Antologia nowego dramatu polskiego, red. M. Sugiera, A. Wierchowska-Woźniak, Kraków 2005.
 Fertacz Magdalena, *Absynt*, w: *Made in Poland. Dziewięć sztuk teatralnych z Polski*, wybór R. Pawłowski, Kraków 2006.
 Grochowiak Stanisław, *Po tamtej stronie świec*, w: tegoż, *Dialogi*, Warszawa 1976.
 Koterski Marek, *Życie wewnętrzne*, „Dialog” 1986, nr 8
 Mrożek Sławomir, *Miłość na Krymie*, Warszawa 1994.
 Pruchniewski Marek, *Kontrym*, reż. Marcin Fischer, TVP 2010 (www.youtube.com).
Polski dramat emigracyjny 1939-1969. Antologia, wybór i oprac. D. Ratajczakowa, Poznań 1993.
 Schaeffer Bogusław, *Aktor, Próby*, w: tegoż, *Utwory sceniczne*, t. I, Salzburg 1992 lub *Kwartet dla czterech aktorów*, w: *Antologia dramatu polskiego 1945-2005*, t. II, red. J. Kłossowicz, Warszawa 2007.
 Sikorska-Miszczuk Małgorzata, *Śmierć człowieka – wiewiórki*, „Dialog” 2007, nr 5.
 Szaniawski Jerzy, *Dwa teatry*, w: tegoż, *Wybór dramatów*, oprac. A. Hutnikiewicz, Wrocław 1999, BN I/263.
 Słobodzianek Tadeusz, *Nasza klasa. Historia w XIV lekcjach*, Gdańsk 2009.
 Wojtyła Karol, *Przed sklepem jubilera*, w: tegoż, *Poezje i dramaty*, Kraków 1999.
 Zawistowski Władysław, *Stąd do Ameryki*, w: tegoż, *Stąd do Ameryki i inne utwory dramatyczne*, Gdańsk 1999.

Opracowania

Czapliński Przemysław, *Socjoza. O brutalizmie z perspektywy widza*, w: tegoż, *Efekt bierności. Literatura w czasie normalnym*, Kraków 2004.
Dramat Made (in) Poland. Współczesny dramat polski we współczesnej polskiej rzeczywistości, red. W. Baluch, Kraków 2009
Dramat zapomniany, t. II, pod red. M.J. Olszewskiej i K. Ruty-Rutkowskiej, Warszawa 2010.
Dylematy dramatu i teatru u progu XXI wieku, red. A. Podstawka, A. Jarosz, Lublin 2011.
 Głowiński Michał, *Komentarze do „Ślubu”*, w *Gombrowicz i krytycy*, wybór i oprac. Z. Łapiński, Kraków 1984.
 Gruszczyński Piotr, *Ojcobójcy. Młodszy zdolniejszy w teatrze polskim*, Warszawa 2003.
 Fik Marta, *Historia jako kostium współczesności*, „Dialog” 1990, nr 6.
 Kott Jan, *Pisma wybrane*, t. II, *Teatr czytany*, Warszawa 1991.
 Krajewska Anna, *Dramat współczesny. Teoria i interpretacja*, Poznań 2005
 Latawiec Krystyna, *Temat niemiecki w dramacie i teatrze współczesnym*, w: *Dramat w historii – historia w dramacie*, pod red. K. Latawiec, R. Stachury-Lupy, J. Waligóry, Kraków 2009.
 Latawiec Krystyna, *Interpretacje najnowszej historii w dramatach współczesnych*, w: *Tradycje literatury polskiej XX wieku. Rozprawy i szkice*, pod red. E. Mazur, D. Hejdy, Rzeszów 2010.
 Lehmann Hans-Thies, *Teatr postdramatyczny*, przeł. D. Sajewska, M. Sugiera, Kraków 2004.
 Piwińska Marta, *Legenda romantyczna i szydery*, Warszawa 1973.
Polska dramatyczna 1. Dramat i dramatyzacje w XX wieku, red. M. Borowski, M. Sugiera, Kraków 2012.
 Sugiera Małgorzata, *Dramaturgia Sławomira Mrożka*, Kraków 1996.
 Szturc Włodzimierz, *Tradycje romantyzmu w polskim dramacie współczesnym (1945-1983)*, w: *Dramat i teatr po roku 1945*, red. J. Błoński i inni, Wrocław 1994.
Tradycja romantyczna w teatrze polskim, pod red. D. Kosińskiego, Kraków 2007.
 Wąchocka Ewa, *Milczenie w dwudziestowiecznym dramacie*, Kraków 2005.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin zajęć w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	4
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	16
	Konsultacje indywidualne	3

	Uczestnictwo w egzaminie/zaliczeniu	4
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	10
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	5
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	6
	Przygotowanie do egzaminu	4
Ogółem bilans czasu pracy		52
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		2